

دانشگاه علوم پزشکی تهران
دانشکده پرستاری و مامایی
پایان نامه جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد

عنوان:

بررسی تاثیر توانمندسازی پرستاران در تزریق زیرجلدی سرمها و داروهای منتخب
طب تسکینی بر پیامدهای بالینی بیماران مبتلا به سرطان

نگارنده:

پروین عزیزپور

استاد راهنما:

دکتر خاطره سیلانی

استادان مشاور:

دکتر مامک طهماسبی

دکتر فرشاد شریفی

۱۳۹۹

چکیده فارسی

مقدمه و هدف: پرستاران سهم عمده‌ای در ارائه مراقبت‌های تسکینی به بیماران نیازمند از جمله مبتلایان به سرطان دارند. در مراقبت‌های تسکینی، مدیریت شکایات متعدد بیماران، نیازمند تزریق مکرر داروهای مختلف است، لذا روش تزریق این داروها باید قابل اعتماد، موثر و در عین حال برای بیمار قابل‌تحمّل باشد. یکی از روش‌های تجویز دارو در مبتلایان به مراحل پیشرفته سرطان تزریق داروها و سرم‌ها به روش زیرجلدی است که با وجود مزایای زیادی که دارد اغلب پرستاران اطلاعی از آن ندارند. از این رو این مطالعه با هدف توانمندسازی پرستاران در تزریق و انفوزیون زیرجلدی داروها و سرم‌ها به منظور بهبود پیامدهای بالینی بیماران مبتلا به سرطان، طراحی و اجرا شد.

روش کار: مطالعه حاضر یک مطالعه مداخله‌ای از نوع بررسی پیامدهاست که جامعه پژوهش در آن شامل ۲۷ پرستار شاغل در بخش‌های طب تسکینی، و انکولوژی زنان و مردان مجتمع بیمارستانی امام خمینی (ره) و ۵۲ بیمار بستری در همان بخشها بودند. در خصوص پرستاران از تمام شماری و برای بیماران از روش نمونه‌گیری در دسترس استفاده شد. ابزارهای مورد استفاده در گردآوری داده‌های این مطالعه، شامل پرسشنامه محقق ساخته‌ی "اطلاعات دموگرافیک و دانش پرستاران"، فرم ارزیابی اطلاعات جمعیت شناختی بیماران، ابزارهای محقق ساخته اطلاعات دارویی و تعبیه اسکالپوین زیرجلدی، چارت بررسی مدیریت درد و ابزارهای استاندارد "ارزیابی شدت درد"، "مقیاس ارزیابی نشانه‌های ادمونتون"، "پرسشنامه فروملت (نگرش نسبت به مراقبت‌های پایان عمر) و "پرسشنامه کیفیت زندگی روزانه EQ-5D-5L" بودند که پس از تأیید روایی و پایایی مورد استفاده قرار گرفتند. مداخله‌ی توانمندسازی به‌صورت ترکیبی از آموزش مجازی و آموزش بر بالین بیمار به مدت ۷ روز روی پرستاران انجام شد و پس از مقایسه نتایج پیش‌آزمون و پس‌آزمون‌های دانش و نگرش و کسب اطمینان از توانمندسازی پرستاران، پیامدهای بالینی ۵۲ بیمار مورد مراقبت آنها با ابزارهای فوق ارزیابی و ثبت شد. داده‌های ثبت شده با استفاده از نرم‌افزار STATA نسخه ۱۲ و SPSS نسخه ۱۶ و با روش‌های آماری توصیفی و تحلیلی و غیرپارامتریک مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها: نتایج مطالعه نشان داد برنامه‌ی توانمندسازی شناختی پرستاران منجر به افزایش نمره‌ی دانش آنها در خصوص تزریق زیرجلدی داروهای طب تسکینی و انفوزیون زیرجلدی سرم‌ها شده ($P < 0/001$) و نگرش مثبت پرستاران نسبت به مراقبت تسکینی پس از مداخله نیز مثبت باقی ماند. مراقبت از بیماران مبتلا به سرطان توسط این پرستاران توانمند منجر به محدود شدن پیامدهای موضعی تزریق زیرجلدی داروها به $17/3\%$ درصد موارد، پیامدهای موضعی انفوزیون سرم‌ها به $8/3\%$ درصد موارد، محدود ماندن شدت درد در محل تزریق و انفوزیون زیرجلدی به سطح خفیف و نیز بهبود نشانه‌های سیستمیک بیماران در مقایسه بدو بستری با زمان ترخیص ($P < 0001/0$) و ارتقاء کیفیت زندگی روزانه بیماران در مقایسه‌ی این دو مقطع زمانی شد ($P < 0/0001$).

نتیجه‌گیری: در مجموع نتایج حاصل از مطالعه، نشان داد با اجرای برنامه توانمندسازی شناختی پرستاران در زمینه‌ی انفوزیون و تزریق زیرجلدی سرم‌ها و داروهای منتخب طب تسکینی میتوان از این روش ساده، کم هزینه و کم‌تهاجم با حداقل پیامدهای ناخواسته‌ی موضعی، درد خفیف و قابل تحمل، به نتایج چشمگیری در کاهش شکایات و علائم سیستمیک بیمار دست یافت و کیفیت زندگی روزانه بیماران سرطانی را بهبود بخشید. تسلط پرستاران به این روش دارو درمانی و مایع

درمانی و مشاهده‌ی کارایی و مزایای آن می‌تواند زمینه‌ساز توسعه اجرای مراقبت‌های تسکینی در بیمارستان‌ها و حتی تداوم مراقبت‌های تسکینی خارج از بیمارستان و انتقال این دانش از طرف پرستاران به بیمار یا مراقبین خانگی باشد.

کلید واژه‌ها: "مراقبت تسکینی"، "تزریق زیرجلدی داروها"، "انفوزیون زیرجلدی مایعات"، "توانمندسازی"

**Tehran University of Medical Sciences
School of Nursing and Midwifery**

**The effect of nurses' empowerment on hypodermoclysis
and subcutaneous injection of suggested drugs by
palliative medicine on the clinical outcomes in cancer
patients**

**A thesis submitted as partial fulfillment of the requirements for master of science(MSc)
degree
in
Adult Critical Care Nursing**

**By:
Parvin Azizpour**

**Supervisor:
Dr. Khaterreh Seylani**

**Advisors:
Dr. Mamak Tahmasebi
Dr. Farshad Sharifi**

2020

Abstract

Introduction & Objective: Nurses have a major role in providing palliative care to the end stage patients, including cancer patients. In palliative care, managing multiple patient complaints requires repeated injections of various drugs, so the method of injecting must be reliable, effective, and at the same time tolerable for the patient. One of the methods of drug administration in patients with advanced stages of cancer is subcutaneous injection of drugs and infusion of intravenous fluids, which despite its many benefits, most nurses are not aware of. Therefore, this study was designed with the aim of empowering nurses in subcutaneous injection of drugs and to assess its impacts on the clinical outcomes of cancer patients.

Methods: This is an interventional study, which was conducted on 27 nurses working in the palliative and oncology wards of Imam Khomeini Hospital and 52 patients admitted to these wards. Consensus and convenience sampling methods were used to selected nurses and patients, respectively. The data collection tools used in this study included a researcher-made questionnaire (on demographic information and nurses' knowledge), a demographic information form, another researcher-made questionnaire on drug information and subcutaneous scalpel implantation, a pain management chart, visual assessment system VAS for pain intensity, the Edmonton's symptom scale, the Frommelt's questionnaire, and the quality of daily life questionnaire (EQ-5D-5L), which were used after confirming their validity and reliability. The nurses received an empowerment training by a combination of virtual education and patient bedside education for 7 days and after comparing the pre-test and post-test results of knowledge and attitude and ensuring the empowerment of nurses, the clinical outcomes of 52 patients who had been cared for by the nurses were evaluated and recorded with the above mentioned tools. Data were analyzed by STATA-12 and SPSS-16 statistical software using descriptive, analytical and non-parametric statistical methods.

Results: The results showed that nurses' cognitive empowerment program led to an increase in their knowledge score regarding subcutaneous injection of palliative medicine and hypodermoclysis ($P < 0.001$). The nurses' attitude toward post-palliative care also remained positive after the intervention. Being cared for by these capable nurses reduced the localized side effects of subcutaneous injection of drugs for up to 17.3%, and this figure for serum infusion was 8.3%. It also reduced the severity of pain at the subcutaneous injection and infusion site to the mild level, and improved the patients' systemic symptoms at discharge in comparison with the admission time ($P < 0.0001$). The patients' quality of daily life was also improved at the discharge in comparison with the admission time ($P < 0.0001$).

Conclusion: In general, the results of this study showed that, implementing cognitive empowerment program for nurses empowers them in the field of subcutaneous infusion and injection of palliative drugs. Also, this simple, low-cost and less-invasive method that has minimal local side effects and pain can significantly reduce cancer patients' complaints

and systemic symptoms, and improve their quality of daily life. Nurses' mastery in this kind of drug and fluid therapy method and observation of its effectiveness and benefits can pave the way for the development of palliative care in hospitals, continuation of outpatient palliative care, and the transfer of this knowledge to patients and their caregivers applicable during home care.

Keywords: "Palliative care", "Subcutaneous injection of drugs", "hypodermoclysis", "Empowerment"